

Sygn. akt II AKa 413/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Cop

Sędziowie: SSA Krzysztof Noskowicz (spr.)

SSO del. Marek Kryś

Protokolant: referent-stażysta Aleksandra Urbanowicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Grażyny Bobryk

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r.

sprawy

E. B.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 30 lipca 2014 r., sygn. akt **IV K 97/14**

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie I obniża do 9 (dziewięciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy,
2. utrzymuje w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok,
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. K. - Kancelaria Adwokacka w P. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
4. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał w dniu 30 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. akt **IV K 97/14** wyrok łączny w stosunku do E. B., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 1 grudnia 1998r. w sprawie o sygn. akt IV K 1182/97, za:

- przestępstwo popełnione w dniu 10.03.1997r. z art. 226 § 1 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

- ciąg przestępstw popełnionych w dniach 13.01.1997r., 12.03.1997r. i 19.03.1997r., każde z art. 226 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- ciąg przestępstw popełnionych w dniach 13.01.1997r., 12.03.1997r., 19.03.1997r., każde z art. 190 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

a następnie na karę łączną w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego w Sopocie z dnia 19 stycznia 1999r. w sprawie o sygn. akt II K 201/98 za przestępstwo popełnione w dniu 19.04.1995r. z art. 205 § 1 d.k.k. w zw. z art. 60 § 1 d.k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu tymczasowego aresztowania od dnia 29.04.1998r. do dnia 19.01.1999r.,

3. Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 13 grudnia 2000r. w sprawie o sygn. akt IV K 978/99, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 10 maja 2002r. w sprawie o sygn. akt V Ka 1578/01, za:

- ciąg przestępstw popełnionych w dniach 24.09.1998r. i 1.12.1998r. z art. 226 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 1.12.1998r. z art. 226 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

a następnie karę łączną w wymiarze 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 2 sierpnia 2002r. w sprawie o sygn. akt II K 2421/99, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 czerwca 2003r. w sprawie o sygn. akt Ka 1757/02, za przestępstwo popełnione w dniu 31.07.1995r. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie o sygn. akt II K 632/03 za:

- przestępstwo popełnione w okresie od czerwca 2001r., nie wcześniej niż od dnia 18.06.2001r. do dnia 15.01.2002r., z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 6 lat pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w okresie od dnia 9.07.2001r. do dnia 3.01.2002r., z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 5 lat pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w okresie od dnia 19.06.2001r. do dnia 15.01.2002r., z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 2 lat pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w okresie od dnia 3.07.2001r. do dnia 15.01.2002r. art. 586 k.s.h., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w okresie od dnia 25.01.1999r. do dnia 17.03.1999r., z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

a następnie karę łączną 8 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 16.01.2002r. do dnia 19.09.2002r.;

(wyrok objęty wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt IV K 199/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 128/13 – pkt III).

6. Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 29 czerwca 2007r. w sprawie o sygn. akt II K 833/04 za:

- ciąg przestępstw popełnionych w okresie od dnia 27.01.1999r. do dnia 17.03.1999r. z art. 270 § 3 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- ciąg przestępstw popełnionych w okresie od dnia 28.01.1999r. do dnia 29.01.1999r. z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k.

w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- ciąg przestępstw popełnionych w okresie od dnia 27.01.1999r. do dnia 17.03.1999r. z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., z art. 13 § 1 w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 2 lat pozbawienia wolności,

a następnie karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 27.06.1999r. do dnia 12.04.2000r.;

(wyrok objęty wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt IV K 199/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 128/13 – pkt III).

7. Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie z dnia 2 kwietnia 2008r. w sprawie o sygn. akt XIV K 46/07 za:

- przestępstwo popełnione w dniu 17.01.2002r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 19.06.2002r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 226 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 13.11.2002r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 5.03.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 23.04.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 29.05.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 8.12.2003r., z art. 190 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 8.08.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 10.08.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 5.09.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 17.09.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 26.09.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 26.09.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- przestępstwo popełnione w dniu 29.09.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 29.09.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 29.09.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 29.09.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 30.10.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 31.10.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 5.11.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 1.12.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 5.12.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 14.12.2003r., z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 26.11.2003r., z art. 212 § 1 k.k., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
  - przestępstwo popełnione w dniu 17.09.2003r., z art. 190 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności,
- a następnie karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

(wyrok objęty wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt IV K 199/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 128/13 – pkt III).

8. Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie o sygn. akt IV K 24/05 za:

- przestępstwo popełnione w okresie od maja-czerwca 1994r. do dnia 16.08.1994r. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 5 lat pozbawienia wolności;
- przestępstwo popełnione w okresie od czerwca 1994r. do dnia 16.08.1994r., z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

a następnie karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 17.06.1996r. do dnia 30.04.1998r.

9. Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 4 lipca 2012r. w sprawie o sygn. akt IX K 10/08 za:

- ciąg przestępstw popełnionych w okresie od marca 1994r. do czerwca 1994r. z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w okresie od czerwca 1995r. do

października 1995r. z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 4 lat pozbawienia wolności oraz 500 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka;

- przestępstwo popełnione w dniu 27.03.1996r. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka;

- przestępstwo popełnione w okresie od dnia 6.12.1995r. do maja 1996r. z art. 271 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k., art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz 300 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka,

a następnie karę łączną 5 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 540 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka,

Omawianym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gdańsku orzekł następująco:

- na mocy art. 569 § 1 i 2 k.p.k., art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu do dnia 7 czerwca 2010 r. połączył E. B. jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone w sprawach: Sądu Rejonowego w Gdańsku o sygn. akt IV K 1182/97, Sądu Rejonowego w Sopocie o sygn. akt II K 201/98, Sądu Rejonowego w Gdańsku o sygn. akt IV K 978/99, Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. akt II K 2421/99, Sądu Okręgowego w Gdańsku o sygn. akt IV K 24/05 i Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. akt IX K 10/08, orzekając wobec niego karę łączną 14 lat pozbawienia wolności (pkt I);

- na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności: od dnia 17.06.1996r. do dnia 19.01.1999r., od dnia 17.03.1999r. do dnia 27.06.1999r., od dnia 12.04.2000r. do dnia 11.04.2001r. i od dnia 16.09.2002r. do dnia 16.05.2005r. (pkt II);

- na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie w części o wydanie wyroku łącznego w sprawach: Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie o sygn. akt II K 632/03, Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. akt II K 833/04 Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieście w Krakowie o sygn. akt XIV K 46/07 – wobec powagi rzeczy osądzonej (pkt III);

- wyrok zawiera nadto orzeczenie o zasądzeniu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu (pkt IV) oraz o zwolnieniu skazanego od uiszczenia wydatków i przejęciu ich na rachunek Skarbu Państwa (pkt V).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła obrońca skazanego, która zaskarżyła wyrok w całości. Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 4 k.p.k. wyrokowi temu zarzuciła:

- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie, iż postępowanie w części o wydanie wyroku łącznego wobec skazanego w sprawach Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie o sygn. akt II K 632/03, Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. akt II K 833/04 i Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieście w Krakowie o sygn. akt XIV K 46/07 zostało umorzono wobec powagi rzeczy osądzonej;

- rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności,

Podnosząc przytoczone zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i złagodzenie orzeczonej wobec skazanego kary łącznej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wywiedziona apelacja zasługiwała na uwzględnienie, aczkolwiek tylko w części związanej z postawionym zarzutem rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności, co skutkowało koniecznością dokonania w tej mierze zmiany zaskarżonego wyroku.

Nie ma natomiast racji skarżąca stawiając zarzut, że sąd a quo dopuścił się obrazy przepisów postępowania, umarzając postępowanie w części o wydanie wyroku łącznego (pkt III) - na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Ustosunkowanie się do tego zarzutu wymaga poczynienia kilku uwag natury ogólnej. Otóż skarżąca nie kwestionowała trafności określenia przez Sąd Okręgowy zakresu postępowania o wydanie wyroku łącznego wobec skazanego E. B.. W tej mierze stwierdzić trzeba, że określenie tego zakresu zostało dokonane prawidłowo, na podstawie aktualnych kart karnych skazanego, a zatem objęło wszystkie jego skazania. Tak postępując, Sąd Okręgowy przygotował należycie przedpole dla dokonania ustaleń, czy popełnione przez skazanego przestępstwa pozostają w realnym zbiegu i czy z tego powodu kary za nie orzeczone podlegają łączeniu.

Sąd Okręgowy, analizując skazania, tworzące realny zbieg przestępstw trafnie doszedł do wniosku, że warunki do orzeczenia kary łącznej zostały spełnione w odniesieniu do jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego w Gdańsku w sprawie IV K 1182/97, Sądu Rejonowego w Sopocie w sprawie II K 201/98, Sądu Rejonowego w Gdańsku w sprawie IV K 978/99, Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie II K 2421/99, Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie IV K 24/25 i Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie IX K 10/08.

Poczynił nadto słuszne ustalenie, że zachodzą również warunki do wydania wyroku łącznego w ramach drugiego realnego zbiegu przestępstw, to jest co do kar pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowdrzy w Krakowie o sygn. akt II K 632/03, Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. akt II K 833/04 i Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieście w Krakowie o sygn. akt XIV K 46/07.

Pozostając przy tym drugim realnym zbiegu, którego dotyczy omawiany zarzut skarżącej, stwierdzić trzeba, że Sąd Okręgowy dopatrył się jednocześnie, że tak określony zbieg przestępstw był już przedmiotem prawomocnego orzeczenia w wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie IV K 199/12, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 128/13. W istocie zatem Sąd Okręgowy orzekalby ponownie co do kwestii prawomocnie już rozstrzygniętej (postępowanie o wydanie wyroku łącznego co do tej samej osoby i tych samych wyroków), a zatem słusznie przyjął, że w tym przypadku mamy do czynienia z zaistnieniem stanu rzeczy osądzonej - art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., który jak najbardziej ma zastosowanie również i przy wyrokowaniu łącznym.

Zgodnie bowiem z wyrażonym w orzecznictwie poglądem, który Sąd Apelacyjny w pełni podziela, wydanie nowego wyroku łącznego wbrew przesłance powagi rzeczy osądzonej nie powoduje utraty mocy przez poprzedni wyrok łączny, albowiem skutek, o którym mowa w art. 575 § 1 in fine k.p.k., może nastąpić tylko wówczas, gdy spełnione są przesłanki określone w tym przepisie, a zatem, gdy zachodzi realna potrzeba wydania nowego wyroku łącznego. W wypadku uchylenia wyroku wydanego z naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. wykonaniu podlega poprzedni wyrok łączny, gdyż nie utracił on mocy na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 11.07.2012 r., II KK 161/12, Prok. i Pr.-wkl. 2012/10/19).

Użyte w art. 575 § 1 k.p.k. wyrażenie "wyrok łączny traci moc" oznacza, że z chwilą wydania nowego wyroku łącznego tracą moc zawarte w poprzednim wyroku łącznym te jego rozstrzygnięcia o połączeniu kar lub środków karnych, bądź o umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., które objęte zostały nowym wyrokiem łącznym, wydanym w związku z powstałą po wydaniu pierwszego wyroku łącznego potrzebą, wynikającą z przesłanek prawnomaterialnych, określonych w art. 85 k.k. (zob. Uchwała SN z dnia 29.10. 2012 r., I KZP 15/12, OSNKW 2012/11/111, Prok. i Pr. -wkl. 2013/1/12, Biul.SN 2012/10/16-17). Zatem wydanie nowego wyroku łącznego nie uchyla poprzedniego wyroku w całości, a dotyczy to tylko tych jego rozstrzygnięć, które zostały poddane nowemu osądowi.

Reasumując, sąd a quo uczynił prawidłowo umarzając postępowanie w części o wydanie wyroku łącznego (pkt III), bowiem nie miał podstaw, aby powtórnie analizować ten sam zbieg realny przestępstw i orzekać ponownie w kwestii kary łącznej, o której już prawomocnie orzeczono.

Ponieważ skarżąca, poza sformulowaniem omawianego zarzutu w petitum apelacji, nie przytoczyła na jego poparcie żadnej argumentacji, powyższe rozważania należy uznać za wystarczające dla jego skutecznego odparcia.

Słusznie przedstawia się natomiast zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej w ramach pierwszego realnego zbiegu przestępstw (pkt I). Wiąże się to w sposób oczywisty z koniecznością zbadania prawidłowości wymiaru tej kary.

Otóż, Sąd Okręgowy, wymierzając w punkcie I karę łączną pozbawienia wolności orzekł w granicach od 5 lat pozbawienia wolności do 15 lat pozbawienia wolności. Stosując zasadę asperacji wymierzył skazanemu karę łączną 14 lat pozbawienia wolności.

Przytaczając okoliczności wzięte pod uwagę odnośnie wymiaru kary łącznej, Sąd Okręgowy zasadnie wskazał na to, że wydając wyrok łączny nie był uprawniony do ponownego rozważania tych samych okoliczności, które legły u podstaw wymiaru kar w poprzednio osądzonych sprawach, a wiązał to z powinnością rozważenia przede wszystkim charakteru związku podmiotowego i przedmiotowego pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono te kary, a ponadto miał na uwadze okoliczności, jakie zaistniały po wydaniu poprzednich wyroków, w tym zachowanie się skazanego (por.: wyrok SN z dnia 25.10.1983 r., IV KR 213/83, OSNKW 1984/5-6/65). Zwrócił też słusznie uwagę na to, że priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji, a zasady skrajne, to jest absorpcji bądź kumulacji winny być stosowane wyjątkowo, a jednocześnie nawiązał i do tego, że stosowanie zasady absorpcji nie powinno stanowić punktu wyjścia przy dokonywaniu oceny wymiaru kary łącznej, w czym Sąd Apelacyjny jest również konsekwentny (zob.: wyrok S. Apel. w Gdańsku z dnia 19.05.2010 r., II AKa 119/10, POSAG 2010/3/165-174). Na aprobatę zasługuje też pogląd wyrażony przez sąd a quo, iż nie jest tak, że wyrok łączny powinien zawsze powodować poprawę sytuacji skazanego, jak i też to, że wymierzaniu kary łącznej nie powinien towarzyszyć jakikolwiek automatyzm.

In concreto Sąd Okręgowy miał na uwadze to, że pomiędzy przestępstwami osądzonymi w sprawach o sygn. akt II K 201/98, II K 2421/99, IX K 10/08 i IV K 24/05 zachodził ścisły związek czasowy i rodzajowy. Przyjął też, że bliski związek rodzajowy zachodził również w odniesieniu do przestępstw osądzonych w sprawach o sygn. akt II K 1182/97 i IV K 978/99, natomiast w tych przypadkach nie wystąpił już bliski związek czasowy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami. Analizując natomiast dotychczasowy sposób życia skazanego stwierdził, że popełnianie przestępstw wskazuje na pogłębianie się u niego „nieposzanowania dla zasad obowiązującego porządku prawnego, a w konsekwencji na celowość orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności nie na zasadzie całkowitej absorpcji, ale na zasadzie częściowej absorpcji – asperacji”. Zarazem stwierdził, że poprawna opinia z jednostki penitencjarnej nie może przesłaniać przytoczonych okoliczności, bowiem byłoby to wyrazem szczególnej pobłażliwości i „premiowania” przez wymiar sprawiedliwości sprawców wielokrotnych. W konsekwencji uznał zaś za prawidłowe zastosowanie zasady „częściowej absorpcji” i orzeczenie wobec skazanego kary łącznej 14 lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny nie podziela takiego sposobu procedowania, a w konsekwencji zarzuty skarżącej jak najbardziej zasługują na uwzględnienie. Pierwsza istotna uwaga wiąże się ze stwierdzeniem, że sąd a quo prowadził rozważania nie dość refleksyjnie. W ogóle poza dyskusją pozostaje stwierdzenie, że wobec skazanego mogła być zastosowana zasada absorpcji, skoro popełnienie nawet kilku przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym przeciwko jej zastosowaniu. Skazany popełnił ich przecież aż kilkanaście. Sąd Okręgowy jednak właściwie koncentrował się na tym, wyjaśniając dlaczego nie mógł zastosować zasady absorpcji, a następnie od razu przeskoczył na drugi biegun, bowiem zastosował, jak to ujął „zasadę częściowej absorpcji – asperacji”. W rozważaniach w których brał pod uwagę 100% redukcję kary możliwej do wymierzenia, zakończył je decyzją, w której dokonał tylko 10% redukcji (sic!). W istocie zatem, idąc za terminologią przyjętą przez sąd a quo, to winien on przyjętą zasadę nazwać

„zasadą częściowej kumulacji”, bo w rzeczywistości wymierzając finalnie karę łączną zbliżył się do granic kumulacji, a nie absorpcji. Trudno zatem podzielić taki sposób uzasadniania rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny przy tej okazji ponownie krytycznie odnosi się do terminologii stosowanej przez Sąd Okręgowy. Przy orzekaniu kary łącznej mogą być stosowane różne systemy: system kumulacji, polegający na podsumowaniu kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa, system absorpcji, gdzie najsurowsza z kar wymierzonych staje się karą łączną, jak również system asperacji, w którym najwyższa kara jednostkowa podlega zaostrzeniu w przyjęty przez ustawodawcę sposób (por.: A. Marek, Prawo karne, W-wa 2005, s. 220-222 i podana tam literatura). Wskazana siatka pojęć jest dorobkiem orzecznictwa i doktryny, a jej stosowanie pozwala uniknąć chaosu terminologicznego, co wyraźnie widać na przykładzie badanej sprawy.

Sąd Okręgowy w istocie poczynił „puste” rozważania, bo tylko w niewielkim stopniu przystają one ostatecznego rozstrzygnięcia.

Trzeba oddać skarżącej to, że formułując wnioski apelacji zachowała rozsądek, przedstawiając stanowisko skazanego co do wymierzenia mu kary łącznej w dolnych ustawowych granicach, a nie na zasadzie absorpcji. Również i z tego względu rozważania sądu a quo trafiają w próżnię. Sąd ten w żaden przekonujący sposób nie wyjaśnił zastosowania tak niekorzystnego dla skazanego stopnia asperacji. Nie można zatem uznać, że kara łączna wymierzona w ten sposób jest rozstrzygnięciem sprawiedliwym.

Truizmem jest już stwierdzenie, że o rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. można mówić tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można by przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą, która byłaby prawidłowa w świetle dyrektyw art. 53 k.k. (zob.: wyrok SN z dnia 13.04.2000 r., WA 5/00, LEX nr 535097). Taka zaś sytuacja w realiach rozpoznawanej sprawy w sposób oczywisty zachodzi.

Nie ulega wątpliwości, że poczynione przez sąd a quo ustalenia dotyczące ścisłości związku czasowego i rodzajowego pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami w żadnej mierze nie uzasadniają orzeczenia tak surowej kary łącznej. W tej mierze należy zwrócić uwagę jeszcze na to, że skazany popełnił wszystkie przestępstwa na dystansie pomiędzy marcem 1994 r. a 1 grudnia 1998r., co także nie czyni nawet tak pojmowanego związku czasowego jako znacznie odległy. Związek podmiotowy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami także jest bardzo ścisły, aczkolwiek ta kwestia już umknęła sądowi a quo. Nie bez znaczenia jest także to, co sąd meriti całkowicie pominął, a mianowicie, że łączeniu podlegały kary za przestępstwa popełnione ponad 15 lat temu, co ma szczególne znaczenie w kontekście oceny sylwetki skazanego i wykorzystania dla potrzeb orzekania kary łącznej opinii o nim z zakładu karnego. Podzielić w tym zakresie trzeba stanowisko obrońcy skazanego, że sąd a quo niezasadnie nie nadał właściwego znaczenia danym wynikającym z tej opinii, a w szczególności nie uwzględnił ich na korzyść skazanego. W istocie bowiem, skoro wykorzystał w tej mierze możliwość przewidzianą w art. 571 k.p.k., to winien roztropnie dane te oceniać. Niczym nieuzasadnione jest zawarte w uzasadnieniu wyroku stwierdzenie Sądu Okręgowego, uczynione w nawiązaniu do treści ww. opinii, że skazany E. B. do popełnionych przestępstw i dotychczasowego trybu życia „obiektywnie rzecz biorąc wykazuje brak jakiegokolwiek krytycyzmu”. Jest ono co najmniej nieuprawnione. Z treści omawianej opinii wynika, że skazany w warunkach izolacji penitencjarnej funkcjonuje poprawnie, krytycznie odnosi się od przynależności do podkultury przestępczej, zgodnie funkcjonuje z innymi osadzonymi i w najmniejszym stopniu nie sprawia kłopotów natury wychowawczej. Z uwagi na to jego poprawne zachowanie prognoza penitencjarna kształtuje się pozytywnie, czemu sąd a quo również nie nadał właściwego znaczenia. Gdy zważy się nadto na to, że ostatnie przestępstwo (wynikające z drugiego realnego zbiegu przestępstw) skazany popełnił w dniu 14 grudnia 2003 r., to przytoczone wyżej wnioski sądu a quo nie znajdują żadnego rozsądnego oparcia.

Nie ulega wątpliwości, że orzeczona kara łączna jest bliższa kumulacji, co wskazuje na to, że wpływ przytoczonej opinii na jej wymiar był (jeśli w ogóle) szczątkowy. Słusznie natomiast wskazuje skarżąca na to, że proces resocjalizacji skazanego przebiega pozytywnie. Dysponując opinią o skazanym sąd a quo winien dostrzec postępy przebiegu jego resocjalizacji, poznać jego pozostałe właściwości i warunków osobiste oraz jego zachowanie po popełnieniu

przestępstw. Jest to zgodne z unormowaniem zawartym w przepisach art. 53 § 1 i § 2 k.k., które w procesie wymierzania kary - co dotyczy także kary kształtowanej wyrokiem łącznym - nakazuje brać pod uwagę wszelkie mające znaczenie dla wymiaru kary okoliczności, które powstały po wydaniu wyroków, stanowiących podstawę wyroku łącznego (por.: wyrok SN z dnia 3.04.2007 r., III KK 394/06, Prok. i Pr.-wkl. 2007/10/19).

Sąd Apelacyjny konsekwentnie zwraca też uwagę na to, co wynika także z doświadczenia zawodowego, a mianowicie, że wymiar kary łącznej nie powinien zasadniczo odbiegać od tego wymiaru, który miałby miejsce, gdyby orzekano o tym zagadnieniu w jednym postępowaniu, a wobec tego nie powinna pojawiać się istotna różnica w zakresie kary łącznej, wymierzanej osobie, której sprawa, z przyczyn proceduralnych, była rozpoznawana w odrębnych postępowaniach (por.: wyrok S. Apel. w Gdańsku z dnia 21.03.2013 r., II AKa 71/13, POSAG 2013/3/182-184, KZS 2013/11/97

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Apelacyjny uznał za zasadne złagodzenie kary łącznej pozbawienia wolności, orzeczonej w punkcie I wyroku, tak aby w należyтым stopniu uwzględniała ona zarówno istniejący związek podmiotowy i przedmiotowy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, jak i też dane wynikające z aktualnej opinii o skazanym z jednostki penitencjarnej, a także względy natury prewencyjnej.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie I obniżył do 9 lat i 6 miesięcy. Zastosowanie zasady asperacji bliższej kumulacji, jak uczynił to sąd a quo było wobec skazanego zdecydowanie nadmiernie dolegliwe, a także celowościowo nieuzasadnione. W tym stanie rzeczy, zasadne było zastosowanie wobec niego zasady asperacji, odpowiednio wyważonej (wypośredkowanej), gdy chodzi o stopień redukcji kary, to jest na miarę przytoczonych wyżej okoliczności korzystnych i niekorzystnych dla skazanego.

Wymierzona skazanemu w ten sposób kara łączna pozbawienia wolności jest wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności dla zapobieżenia jego powrotowi do przestępstwa. Jednocześnie nie przekreśla ona szans powrotu skazanego do normalnego życia, które to szanse obecnie przedstawiają się przecież bardzo realnie, wobec potwierdzenia istnienia wobec niego pozytywnej prognozy penitencjarnej.

W pozostałej części Sąd Apelacyjny, nie stwierdzając uchybień, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono po myśli art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz na mocy § 14 ust. 5, §§ 19 pkt 1 i 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), przy uwzględnieniu stawki podatku od towarów i usług, o której mowa w § 2 ust. 3 cyt. Rozporządzenia.